

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**طرح استفساریه بند «ز» تبصره (۱) قانون
بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
(اعاده شده)**

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح استفساریه بند (ز) تبصره (۱) قانون

بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (اعاده شده)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۶/۲۴

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۳۰۸

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۰/۰۶/۳۱

پرونده شورای نگهبان

طرح استفساریه بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (اعاده شده)

درباره مصوبه

طرح استفساریه بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور در تاریخ ۱۴۰۰/۴/۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و طی نامه‌ی شماره ۵۱۸/۲۹۵۴۵ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۲ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۴/۲۳ مفاد آن را واجد ابهام دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۶۹۵۱ مورخ ۱۴۰۰/۵/۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام شورای نگهبان، در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۴ مصوبه‌ی پیشین را اصلاح کرد و مصوبه‌ی اصلاحی را طی نامه‌ی شماره ۵۱۸/۵۳۵۰۶ مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۹ آن را به شورای نگهبان ارسال کرد. مصوبه‌ی اعاده شده در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۶/۳۱ شورای نگهبان مورد بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد و نظر شورا در این خصوص به موجب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۷۶۷۲ مورخ ۱۴۰۰/۶/۳۱ به رئیس مجلس ابلاغ شد.

«نظرات شورای نگهبان در خصوص طرح استفساریه بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (اعاده شده)»

موضوع استفساریه:

با توجه به مفاد بند «ز» تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، آیا وزارت نفت می‌تواند در شش ماهه نخست سال هم نسبت به اختصاص منابع مربوط به تأمین ماده اولیه قیر (وی بی) به پالایشگاه‌ها از محل عواید حاصل از جزء (۲) بند «ب» این تبصره^۲ به نسبت وصول آن، اقدام نماید؟

۱. بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ز- در سال ۱۴۰۰ وزارت نفت مکلف است مبلغ یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل جزء (۲) بند (ب) این تبصره مواد اولیه قیر وی بی (وکیوم باتوم)، نفت خام را به صورت ماهانه در اختیار پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها قرار داده و در حساب‌های فی مابین خود و خزانه‌داری کل کشور به شرح ذیل تسویه نماید:

۱- چهل و هشت درصد (۴۸٪) برای آسفالت راه‌های فرعی و روستایی و روکش آسفالت شبکه راه‌های اصلی، فرعی و شهرک‌های صنعتی و عشایری و معابر محلات هدف بازآفرینی شهری و طرح‌های مسکن مهر و طرح‌های مسکن ملی در اختیار وزارت راه و شهرسازی

۲- بیست درصد (۲۰٪) برای آسفالت معابر و بهسازی روستاها و اجرای طرح (پروژه)های مشارکتی با نهادهای محلی و دهیاری‌های با اولویت روستاهای حادثه‌دیده در اثر حوادث غیرمترقبه در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

۳- ...»

۲. جزء (۲) بند (ب) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «ب-

۱- ...

۲- در صورت افزایش عواید حاصل از جزء (۱) این بند نسبت به ردیف‌های مصوب فوق‌الذکر، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است منابع حاصله را به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز نماید. دولت موظف است از ابتدای مهر ماه سال ۱۴۰۰ منابع حاصله را در سقف اعتبارات بودجه عمومی صرف افزایش تخصیص برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون به ویژه اصلاح نقاط حادثه‌خیز درون و برون شهری و احداث تقاطع‌های غیرهمسطح مورد نیاز در ورودی شهرها، طرح هادی و بهسازی روستایی، توسعه زیرساخت‌های آموزش، طرح‌های توسعه زیرساخت‌های آموزش الکترونیک مدارس، بهسازی و نوسازی مدارس تخریبی و دانشگاه‌ها و مدارس حوزه‌های علمیه برادران و خواهران و جامعه‌المصطفی، هسته‌ای، واحدهای دوم و سوم نیروگاه اتمی بوشهر، حمل و نقل عمومی، راه‌های روستایی، تولیدی،

پاسخ:

بلی، وزارت نفت می‌تواند در شش ماهه نخست سال هم نسبت به اختصاص منابع مربوط به تأمین ماده اولیه قیر (وی بی) به پالایشگاه‌ها از محل عواید حاصل از جزء (۲) بند «ب» این تبصره به نسبت وصول آن برای انجام تکالیف قانونی مندرج در بند «ز» تبصره مذکور، اقدام نماید.

■ دیدگاه عدم ابهام

مطابق بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، وزارت نفت مکلف شده است از محل منابع جزء (۲) بند (ب) این تبصره یعنی مازاد درآمدهای نفتی، مواد اولیه قیر را در اختیار پالایشگاه‌ها قرار دهد و موارد مصرف این حکم نیز بر اساس ذیل بند (ز) مشخص شده است. مجلس شورای اسلامی در مرحله‌ی اول این مصوبه، صرفاً این موضوع را مورد تفسیر قرار داده بود که وزارت نفت می‌تواند در شش ماهه‌ی نخست سال نیز به حکم پیش گفته عمل کند و مواد اولیه‌ی قیر را در اختیار پالایشگاه‌ها قرار دهد و در مورد اینکه آیا وزارت نفت مجاز است قیر دریافتی از پالایشگاه‌ها را نیز در موارد مشروح در بند (ز) به مصرف برساند یا خیر، تعیین تکلیف نکرده بود. در نتیجه شورای نگهبان مصوبه‌ی پیشین را از همین جهت موجد ابهام تشخیص داد. حال قانون‌گذار در راستای رفع این ابهام، در مصوبه‌ی اصلاحی عبارت «برای انجام تکالیف قانونی مندرج در بند «ز» تبصره مذکور» را به انتهای پاسخ استفساریه افزوده است. با توجه به ذکر این عبارت اصلاحی در کنار قید «به نسبت وصول»، از پاسخ این استفساریه چنین مستفاد می‌شود که وزارت نفت مجاز است تنها «به نسبت وصول منابع موضوع

زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی، دولت الکترونیک، آموزش، آموزش‌های مهارتی و مهارت‌پروری و مهارت‌آموزی سربازان وظیفه، سلامت با اولویت حمایت از بیماران دارای بیماری‌های خاص و بیماری سالک، جمعیت، محیط زیست و مهار (کنترل) آب و سیلاب، آب و فاضلاب با اولویت مناطق روستایی و عشایری، تأمین آب شرب شهرها و روستاها، توسعه و بازتوانی نیروگاه‌های برق، بافت فرسوده، بازآفرینی شهری و تحقیقات کاربردی بخش کشاورزی با اولویت حوزه دانش‌بنیان، تحقیقات کاربردی به ویژه دفاعی و هزینه‌های معیشت و سلامت و کاهش آثار منفی کرونا نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

جزء (۲) بند (ب) یعنی مازاد درآمدهای نفتی، به تکالیف قانونی مندرج در بند (ز) مبنی بر تخصیص قیر رایگان اقدام کند و ابهام مذکور رفع شده است.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح استفساریه بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir